

สรุป และ ข้อเสนอแนะ

5.1 สรุป

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการคือ ประการแรก เป็นการศึกษาเพื่อสร้างและประเมินผลแบบจำลองเศรษฐกิจประเทศไทย ประการที่สอง เป็นการศึกษาผลกระทบของนโยบายการเงินและนโยบายการคลังต่อตัวแปรที่สำคัญ ๆ ทางเศรษฐกิจในระดับมหภาค และ ประการที่สาม เป็นการศึกษาประสิทธิภาพของนโยบายการเงินและการคลังต่อตัวแปรสำคัญ ๆ ทางเศรษฐกิจในระดับมหภาคทั้งในรอบ 1 ปี และ 5 ปี โดยเปรียบเทียบความยืดหยุ่นของนโยบายทั้งสอง

แบบจำลองที่สร้างขึ้นใช้ข้อมูลรายไตรมาสในช่วงปี 1970(1)-1984(4) เป็นระบบสมการต่อเนื่อง (Simultaneous Equations System) แบบจำลองดังกล่าวแบ่งออกเป็น 2 ภาคเศรษฐกิจ คือ ภาคเศรษฐกิจจริง (Real Sector) และภาคการเงิน (Monetary Sector) ในภาคเศรษฐกิจจริง สาขาการผลิตแบ่งออกเป็นสาขาเกษตรกรรมและสาขานอกภาคเกษตรกรรม คุลยภาพในตลาดผลผลิตถูกกำหนดโดยความพอดีของอุปสงค์และอุปทานรวม เมื่อเกิดความไม่สมดุลย์ในอุปสงค์และอุปทานรวม การเปลี่ยนแปลงของสินค้าคงคลังจะเป็นตัวปรับให้เข้าสู่คุลยภาพใหม่ ส่วนคุลยภาพในตลาดการเงิน อัตราดอกเบี้ยที่เป็นตัวเงิน (Nominal Interest Rate) ถูกกำหนดจากความพอดีของความต้องการถือเงินกับอุปทานของเงินแล้วส่งผลกระทบไปยังภาคเศรษฐกิจจริงในรูปของอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Real Interest Rate) อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงนี้เป็นตัวแปรที่สำคัญสำหรับการตัดสินใจในการลงทุน

การประเมินผลแต่ละสมการหลังจากการกะประมาณค่าสัมประสิทธิ์ของสมการพฤติกรรมทั้งหมด 25 สมการ ปรากฏว่า ค่าสถิติส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็น R^2 , t-test, F-test, DW ตลอดจนเครื่องหมายทุกสมการมีระดับความเชื่อมั่นที่สูงจนน่าพอใจและสามารถนำแบบสมการที่สร้างขึ้นใช้ในการวิเคราะห์แบบจำลองได้

ผลการศึกษาสรุปได้ 3 ประการ กล่าวคือ ประการแรกเพื่อทดสอบความสามารถในการพยากรณ์ของแบบจำลองที่สร้างขึ้น โดยพิจารณาค่าดัชนีต่าง เช่น Theil's inequality Coefficient

เป็นต้น การศึกษาตัวชี้วัดที่คำนวณได้สามารถยืนยันได้ในระดับหนึ่งว่า แบบจำลองที่สร้างขึ้นนี้สามารถนำไปใช้ในการพยากรณ์ได้ดี

ประการที่สอง เพื่อประเมินผลนโยบายการเงินและนโยบายการคลังที่มีต่อตัวแปรที่สำคัญทางเศรษฐกิจในระดับมหภาค ผลการศึกษาสรุปได้ว่านโยบายการเงิน ได้แก่ นโยบายอัตราดอกเบี้ยมาตรฐาน (BR*) และนโยบายอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (ZEX*) กับนโยบายการคลัง ได้แก่ นโยบายอัตราภาษีทางอ้อมเฉลี่ยของภาคนอกการเกษตร (tax22*) นโยบายอัตราภาษีสินค้านำเข้าประเภทวัตถุดิบ (ZTMRM*) และนโยบายอัตราภาษีสินค้านำเข้าประเภททุนและเครื่องจักร (ZTMK*) มีผลต่อตัวแปรที่สำคัญทางเศรษฐกิจในระดับมหภาคอย่างเป็นเหตุเป็นผลตามหลักทฤษฎีและสอดคล้องกับความเป็นจริง

ประการสุดท้าย ผลการศึกษาความยืดหยุ่นของนโยบายการเงินและนโยบายการคลังที่มีต่อตัวแปรที่สำคัญทางเศรษฐกิจในระดับมหภาค ทั้งในระยะสั้นและระยะยาวสามารถสรุปได้ 3 ประการดังนี้ คือ

(ก) "นโยบายการคลังมีประสิทธิภาพมากกว่านโยบายการเงินทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ยกเว้นหัวข้อที่ 4.3 เท่านั้นที่ในระยะยาวนโยบายการคลังมีประสิทธิภาพมากกว่านโยบายการเงินเพียงเล็กน้อย แต่ในระยะสั้นนโยบายการเงินมีประสิทธิภาพมากกว่านโยบายการคลัง"

(ข) โดยทั่วไป จะหวังให้นโยบายการเงินและนโยบายการคลังแก้ปัญหาเศรษฐกิจทันทีทันใดไม่ได้ เพราะความยืดหยุ่นในระยะสั้นมีค่าน้อยกว่าในระยะยาวและมีค่าน้อยกว่าหนึ่ง ยกเว้นในหัวข้อที่ 4.3 เท่านั้นที่นโยบายสินเชื่อกู้ยืมจากต่างประเทศมีค่ามากกว่าหนึ่งในระยะสั้น (โดยมีผลต่อ YSR, IPR และ PCER)

(ค) โดยทั่วไป จะหวังผลมากนักไม่ได้ เพราะความยืดหยุ่นโดยทั่วไปมักมีค่าน้อยกว่าหนึ่ง โดยเฉพาะในระยะสั้น ค่าความยืดหยุ่นน้อยกว่าหนึ่งมีมาก ส่วนในระยะยาวความยืดหยุ่นมีค่ามากกว่าหนึ่งก็มีน้อยเช่นเดียวกัน ดังนั้น โดยทั่วไปประสิทธิภาพของนโยบายการเงินและการคลังจึงมีไม่มากนัก เพราะความยืดหยุ่นส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่าหนึ่งนั่นเอง หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ ถ้าจะหวังผลในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจจากนโยบายการเงินการคลัง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องใช้เวลาหลาย ๆ มาตรการพร้อมกัน เนื่องจากค่าความยืดหยุ่นส่วนใหญ่มีค่าน้อยกว่าหนึ่งนั่นเอง

5.2 ปัญหาและข้อเสนอแนะ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีได้มุ่งเน้นถึงวิธีการดำเนินนโยบายของรัฐบาล แต่พิจารณาวิเคราะห์ผลของนโยบายเพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจของผู้มีหน้าที่ในการใช้นโยบายทั้งสอง ผลจากการศึกษาที่ได้จากงานวิจัยฉบับนี้น่าจะเป็นแนวทางในการวางแผนดำเนินมาตรการและนโยบายต่าง ๆ ได้ดี

แม้ว่าแบบจำลองที่สร้างขึ้นมีขนาดค่อนข้างใหญ่ แต่ก็ยังไม่สามารถกล่าวได้ว่าเป็นแบบจำลองที่สมบูรณ์ที่สามารถอธิบายโครงสร้างของประเทศได้ก็เท่าที่ควร ทั้งนี้เนื่องจากแบบจำลองที่สร้างขึ้นมีวัตถุประสงค์ใหญ่เพื่อศึกษาการปรับตัวของกลไกต่าง ๆ ในระบบอันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงนโยบาย ปัญหาที่เกิดขึ้นในการศึกษานี้ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับระบบข้อมูล เนื่องจากการเก็บข้อมูลส่วนใหญ่ในภาคเศรษฐกิจจริงยังมิได้เก็บรวบรวมไว้เป็นระยะสั้น (รายเดือน หรือรายไตรมาส) จะมีเพียงแต่ข้อมูลทางภาคการเงินในระยะสั้นเท่านั้น ซึ่งเก็บรวบรวมโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ดังนั้นข้อมูลรายไตรมาสในภาคเศรษฐกิจจริงจึงจำเป็นต้องมีการประมาณขึ้น ความคลาดเคลื่อนของข้อมูลอันเกิดจากการปรับฐานข้อมูลจากรายปีเป็นรายไตรมาสถี ความคลาดเคลื่อนอันเกิดจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเบื้องต้นก็อาจทำให้การวิเคราะห์ไม่ตรงกับความเป็นจริงมากนัก อย่างไรก็ตามสามารถกล่าวได้ว่าข้อมูลรายไตรมาสที่น่ามาศึกษานี้ เป็นข้อมูลที่น่าจะเชื่อถือได้พอสมควร ทั้งนี้เนื่องจากได้ใช้หลักเกณฑ์ทางสถิติที่พึงควรในการเก็บและการประมาณการขึ้น จึงน่าจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการปรับปรุงให้ดีขึ้นเพื่อใช้ประโยชน์ในการศึกษาและวิเคราะห์ต่อไป

ในอนาคต ถ้าหากหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องตระหนักถึงความสำคัญของการวิเคราะห์ในระยะสั้นมากขึ้น น่าที่จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลรายเดือนและรายไตรมาสถีขึ้นอย่างเป็นระบบ ตลอดจนมีการพัฒนาวิธีการคำนวณและปรับปรุงข้อมูลให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงมากยิ่งขึ้น ข้อมูลระยะสั้นดังกล่าวก็จะเป็นประโยชน์อย่างมากในการวิเคราะห์วางแผนและตัดสินใจในการดำเนินนโยบายเศรษฐกิจต่าง ๆ ทั้งในภาครัฐบาลและภาคเอกชน

5.3 งานวิจัยที่น่าจะทำการศึกษาต่อไป

จะเห็นได้ว่า การศึกษานี้มีโครงสร้างของแบบจำลองในภาคเศรษฐกิจจริงค่อนข้างจะสมบูรณ์ แต่ในภาคการเงินโครงสร้างยังไม่ละเอียดเท่าที่ควร การศึกษาในโอกาสต่อไปน่าจะเน้นทางภาคการเงินให้มากขึ้นโดยศึกษาถึงพฤติกรรมของระบบการเงิน พิจารณาพฤติกรรมของสถาบันการเงินต่าง ๆ ที่มีบทบาทอย่างมากต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

นอกจากนี้ ยังมีอีกหลายมาตรการที่เป็นนโยบายการเงินและนโยบายการคลังที่มีได้มีการพิจารณาในงานวิจัยฉบับนี้ น่าจะมีการศึกษาต่อเพื่อหาผลสรุปอันจะเป็นประโยชน์ต่อการวางแผนพัฒนาประเทศสืบไป

อย่างไรก็ดี การศึกษาความยืดหยุ่นในแบบที่ 4 ได้ใช้ปี 1975 เป็นปีฐาน ความจริงแล้วความยืดหยุ่นไม่คงที่เพราะแบบจำลองเป็นแบบ Nonlinear จึงน่าที่จะมีการศึกษาค่าความยืดหยุ่นโดยใช้ปีอื่นเป็นปีฐานด้วย

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย